

TOIMETUS JA TALITUS
Kuresaar, Saaremaa Maleva
Staap, kõnetr. 1.

==
KUULUTUSTE HIND:
Kuulutuse küljel 3 s. mm.
esimesel " 8 s. "
teksti osas 10 s. "

Tea taja

Ilmub kaks korda kuus.

Tellimise hind:
postiga aastas — 75 senti.
Tellimisi võtavad vastu kõik
malevkondade ja kompaniide
päälikud ja naiskodukaitse
jaoskondade esinaised.

№ 18/19 (88/89)

15. detsembril 1932

IV aastakäik.

Raatskõltsida Saaremaa malewa pääliku Käskkirja nr. 54.

Kuresaares, 24. septembril 1932 a.

§ 1.

Õudsin täna kell 1120 Tallinnast —
malewate päälikute järjekorraliselt koosole-
kut lähtimisele tagasi ja asusin oma ameti-
kohuste täitmisele.

Minu abi Aleksander Sepil'u wabastan
Raatskõltsida Saaremaa malewa pääliku ko-
huste täitmisele.

Diendus: Rst. nr. 52 § 1 ja nr. 53 § 1,
§ 2.

Linnaümbruse kompanii päälik ref. n.
ltu. Otto Raju wiibis puhtusel 31. augusti
s. o. kuni 16. septembrini s. a.

Ref. n. ltu. Otto Raju puhtusel oleku
ajal täitis linnaümbruse kompanii pääliku
kohuseid pääliku abi Armin Kingisepp.

Diendus: Sjh. nr. 500.
§ 3.

Kinnitan Mõhu malewlonna arstiks—
sanitaar päälikuks Mõhu-Suure kompanii
H. dr. Dimitri Golabjatnikow'i, 2. maist
s. a. arwates.

Diendus: Sjh. nr. 228.

R. Lints, major,
Raatskõltsida Saaremaa
malewa päälik.

Käskkirja wäljaantud 26. septembril
1932 a. kell 1500.

Raatskõltsida Saaremaa malewa pääliku Käskkirja nr. 60.

Kuresaares, 25. oktoobril 1932 a.

§ 1.

Awaldan teadmiseks ja täitmiseks Rai-
skõltsida Ülema käskkirja 24. oktoobrist s. a.
nr. 56 § 2:

Awaldan täitmiseks Raatskõltsida kä-
skkirja nr. 221, 23. septembrist s. a.

Käsin kõigil tegeliku kaitsewäeteenistuse
ohwitseridel, lw. ameenikudel, ülesajateeni-
jatel ja kaitsewäe asutistes ning wäeosades
teeniwatel riigiteenijatel, kellel seximi Pere-

konaseisuseaduses (Rt. 191/192—1925)
ettenähtud perekonnakirjad korraldamata,
need korraldada wastawas omawalitfufe
perekonnaseisunametiis hiljemalt 1. maist
1934 a.

Selle läsu täitmise idendusels esitada
eeltähendatud kaitsewäelastel ja riigiteeni-
jatel omawalitfufe perekonnaseisu ametniku
poolt wäljaantud sellekohane perekonnaseisu
tunnistus (worm nr. 8) wõi selle seadus-
likus korras kinnitatud äratiri teenistus-
dokumentide juures alalhoidmiseks."

Selle käskkirja täitmiseks malewa pää-
likutel esitada hiljemalt 10. maist 1934 a.
peastaapi perekonnaseisunamainikude poolt
wäljaantud tunnistused ja kanda ette, kas
alluwate — malewa koosseisus kindlapal-
galistel ametkohadel teeniwate ohwitseride
ja riigiteenijate poolt on kaitseministri käsu-
kiri täitmist leidnud."

§ 2

Awaldan teadmiseks Raatskõltsida ülema
käskkirja 24. oktoobrist s. a. nr. 56 § 4:
"Wabastan Anton Kaal'i tema omal
palwel Saaremaa malewa Põide malew-
lonna pääliku abi ametkohalt arwates 1.
oktoobrist s. a.

Põide malewlonna pääliku abiks mää-
ran referw lipnik Aleksei Kõdo, arwates
1. oktoobrist s. a.

Diendus: Sjh. nr. 197.

§ 3.

Alljärgmised kodanikud lugeda wastu-
wõetuks kaitseliitu — Kuresaare malewlonna
koosseisu, 22. oktoobrist s. a. arwates:

Oppur kompanii.

1. Ortlach, Ewald Edo p.
2. Sui, Joann
3. Hobustkoppel, Nikolai Wassili p.
4. Uustal, Abner Tooma p.
5. Jalakas, Paul Frido p.
6. Seppel, Reinhold Karli p.
7. West, Konstantin Aleksandri p.
8. Forosjan, Aleksei Mikitta p.
9. Piht, Wladimir Johani p.
10. Dol, Konstantin Kirilli p.
11. Riwi, Drest Aleksandri p.
12. Wiikwal, Ernst Aleksandri p.

Kuresaare kompanii.

13. Koodo, Louis-Ehr. Harald-Wilhelmi p.
14. Nksti, Johannes Aleksei p.

Ruhnu iseseis. rühm.

15. Granfeldt, Willem Jaani p.

Loona kompanii.

16. Öör, August Mikkli p.
17. Kips, Friedrich Johani p.
18. Käen, Woldemar Peetri p.

Diendus: Sjh. nr. 599, 566 ja 604.

§ 4.

Alljärgmised kodanikud lugeda wastu-
wõetuks kaitseliitu — Põide malewlonna
koosseisu, 22. oktoobrist s. a. arwates:

Maafi kompanii.

1. Känt, Anton Wassili p.
2. Aarn, Woldemar Aleksandri p.
3. Teras, Nikolai Juhani p.
4. Teewet, Oswald Antoni p.
5. Wäin, Aleksander Johani p.
6. Keier, Ewald Wiktör Wassili p.
7. Tiitwit, Wassili Juhani p.
8. Teewet, Woldemar Antoni p.
9. Aljas, Johannes Matwei p.

Diendus: Sjh. nr. 605 ja 577.

§ 5.

Kodanik Desja Mikhail p. Truumure
lugeda wastuwõetuks kaitseliitu — Leisi
malewlonna Leisi kompanii koosseisu, 22.
oktoobrist s. a. arwates.

Diendus: Sjh. nr. 587

§ 6.

Kihelkonna malewlonna Lummada kom-
panii kaitseliitlane Heino Kuitwõdgi wiin
tema omal palwel — elukoja muutmise
pühul üle Kuresaare malewlonna Oppur
kompanii koosseisu, 25. oktoobrist s. a.
arwates.

Diendus: Sjh. nr. 44.

§ 7.

Alljärgmised Kuresaare malewlonna
kaitseliitlased lugeda omal palwel kaitseliit-
lusest wäljaastunuks:

- Kuresaare kompanii.
1. Saffon, Alber Juhani p. 25.10.32 a.
- Rajanduslikul põhjusil.

2. Kallaspea, August Ennu p. 25.10.32. Eluloha muutmise puhul.
3. Kooki, Aleksander 25. 10. 1932 a. Majanduslikul põhjusil.
Öppur kompanii.
4. Raubi, Ferdinand 25.10.1932 a. Koolist lahtumise puhul.
5. Jõlone, Arnold 25.10.1932 a. Koolist lahtumise puhul.
6. Toose, August 25.10.1932 a. Koolist lahtumise puhul.
7. Auit, Wolbemar 25.10.1932. a. Koolist lahtumise puhul.
Kärla kompanii.
8. East, Aleksander Jaagu p. 25.10.32. Wabaaja puudusel.

Diendus: Ljh nr. 33

§ 8.

Õiide malewlonna Uuemõisa kompanii kaitseleitlane Anton Aleksandri p. Kaal lugeda omal palwel — eluloha muutmise puhul kaitseleitidust wäljaastunult 18. oktoobrist j. a. arwates.

Diendus: Ljh 33/589

§ 9.

Malewa Side komando kaitseleitlane Wladimir Aleksei p. Kellis lugeda omal palwel — eluloha muutmise puhul kaitseleitidust wäljaastunult, 20. oktoobrist j. a. arwates.

Diendus: Ljh nr. 33

§ 10.

Kustutada Õiide malewlonna Uuemõisa kompanii koosseisust surma läbi lahkunud N. Aleksander Mihkli p. Raun, 18. oktoobrist j. a. arwates.

Diendus: Ljh nr 33/589

§ 11.

Kuresaare malewlonna Öppur kompanii kaitseleitlased Aleksei Tempu ja Wladimir Jaakon lugeda malewlonna juhatause otsusega 17. oktoobrist j. a. põhikirja § 11 alusel kaitseleitidust jäädawalt wäljaheidetult.

Diendus: Ljh. nr 33

R. Lints, major,
Kaitseleitidu Saaremaa malewa päälit.

Käskliri wäljaantud „27.“ oktoobril 1932 a. kell 1500.

Kaitseleitidu Saaremaa malewa päälitü Käskliri nr. 61.

Kuresaares, 2. nowembril 1932 a.

§ 1.

Awaldan teadmiseks ja täitmiseks Kaitseleitidu ülema käskliri 28. oktoobrist j. a. nr. 57 § 2:

„Olen nii mõnigi kord tähele pannud, et üksituid malewlasid ei hoiata ega hoolitse relwa eest nii, nagu seda peaks tegema korralik relwalandja.

Nii on ette tulnud kontrollkogumistel ja häiretel täiesti roostes püssie.

Tänu sügismandõwritel nägin, kuidas

mõned malewlasid, tehes hüppeid, heites maha, wirutasid püssiga kõigest jõust wastu maad. Harilik nähe oli, et püssi otstid seejuures mulla sisse sattusid ja mulda täis läksid. Kui sarnasest püssist siis lasta — kas wõi paupadrungiga — selge on, et püssiraud saab lõpuks rikutud — tekitab paisuwus.

Samuti tuli ette, et mõnel mehel wihamase ilmaga polnud kaasas mandõwritel puhastus- ja määrdeabinõusid.

Selge on jällegi, et seni kui mees kodu jõuab, — ilusas puhtas rauds tekitab rooste.

Arwan, et sarnased mehed, kes wäljas oma püssi ei hoiata, — selle eest ta kobus erilist hoolt ei kanna.

Sellepärast läsen malewate päälitül nii korraldada, et iga jaopäälil waatataks vähemalt kaks korda aastas kõiide oma jao meeste püssid korralikult läbi, — sellega kas mehi enda juure täjutades eht weel parem — ise meeste juurde minnes, et näha ka püsside kobust hoidmise kohta ja korda.

Juhin siin weel tähelepanu relwa hooletande reeglitele.

Wastejuhatajad peawad üle waatama oma meeslonna relwad ja kõrwaldama püsside juures vähemad puudused ning rikked. Reeglina waatab lastejuhataja oma meeslonna relwad üle enne igat lastmist.

Wasturid, teil on suured kohustused täita püsside hooletande alal:

— Iga mees muresegu endale „hoolitandele otile“, milles peab olema: pudelite wõi topfite „Kaitõliga“, nõhis ja puhastus talud wõi kalsud. See kotte tuleb alati kaasata wõtta, üksteist kuhu püssiga wälja minnatse (õppustele, lastmistele, mandõwritel, kontrollkogumistele, häiretele jne). Hooletande kotte peab kujunema püssi lahutamatuks osaks.

— Jõudes koju õppuselt wõi muult ametlõigust relwaga, olgu mehe esimene mure rauda õõs puhtaks tõmmata ja unesti fiskeõlitada.

— Pärast lastmist lasterajal, mandõwritel ja taktikalistel õppustel otsekohe laste wõi õppuse plaasil õlitada tugewasti oma püss sisse „Kaitõliga“ ja jõudes koju — püssi arapuhastada ning sisse õlitada.

— Kobus tuleb püss hoida kätte all, et tolm ja muu mustus talle ligi ei pääseks; vähemalt rauda sane ühes kirbuga ja luku koht tuleb latta. Kohusetundelisem mees mureseb omale püssikoti.

— Püssi hoida kobus riputatult seinale, mitte lähedale soojale ahjule ega ta wäliskülsele.

— Mandõwritel ja taktikalistel õppustel ning muudel kogumistel püssie halitada nii, et need ümber ei kukuks.

— Püssi ei tohi lasta kuttuda, püssie ei tohi anda tõuleid ega püssiga anda hoope.

— Wantril jõites hoida püssi kaks wõi

jüles, et ta mõne kõwa asjaga kottu ei puutuks.

— Iga nädal on tarwis vähemalt kord oma püss üle waadata; lastmistele wahetõwaga vähemalt kord kuus püssi põhjalikult ära puhastada.

— Kui püssil tuleb ette mõni rike, mida ise ei saa kõrwaldada, tuleb pöbrata oma lastejuhataja poole.

See käskliri awaldada teadmiseks ja täitmiseks Malewate Teatajates.

§ 2.

Kobonit Edgar Aleksandri p. Raubi lugeda wastuõderats kaitseleitidu — Wäljala malewlonna Rogula kompanii koosseisu, 31. oktoobrist j. a. arwates.

Diendus: Ljh. nr. 620.

§ 3.

Aljõrgumised Wäljala malewlonna kaitseleitilased lugeda omal palwel kaitseleitidust wäljaastunult:

Rogula kompanii.

1. Wõlder, Wladimir Philippi p. 27.10.32. Eluloha muutmise puhul.
2. Saat, Abo Tooma p. 27.10.1932 a. Eluloha muutmise puhul.
3. Bull, Johannes Otto p. 27.10.1932. Eluloha muutmise puhul.
4. Siit, Sergei Aleksei p. 27.10.1932. Kaitsewõtte astumise puhul.
5. Lopp, Aleksander Abo p. 27.10.1932. Wabaaja puudusel.
6. Tamm, Johannes Abo p. 27.10.1932. Wabaaja puudusel.

Diendus: Ljh. nr. 33.

R. Lints, major,

Kaitseleitidu Saaremaa malewa päälit.

Käskliri wäljaantud „3.“ nowembril 1932 a. kell 1400.

Kaitseleitidu Saaremaa malewa päälitü

Käskliri nr. 68.

Kuresaares, 5. detsembril 1932 a.

§ 1.

Malewa instrutor ref. r. ltn. Joann Dis, kes terweks saanud, lugeda oma ametlõiguste täitmisele asunult, 26. nowembril j. a. arwates.

Diendus: Ljh. nr. 652.

§ 2.

Aljõrgumised Leifi malewlonna Leifi kompanii kaitseleitilased lugeda omal palwel kaitseleitidust wäljaastunult:

1. Raun, Artadi Gustawi p. 25.10.1932. Eluloha muutmise puhul.
2. Raun, Aleksei Gustawi p. 25.10.1932. Eluloha muutmise puhul.
3. Sepp, Friedrich Gustawi p. 25.10.32. Eluloha muutmise puhul.
4. Auit, Alfons Eduardi p. 25.10.1932. Eluloha muutmise puhul.

Diendus: Ljh. nr. 33.

R. Lints, major,

Kaitseleitidu Saaremaa malewa päälit.

Käskliri wäljaantud 5. detsembril 1932. kell 1500.

Kaitseleidu Saaremaa malewa pääliku käsutiri nr. 57.

Kurejaares, 10. oktoobril 1932 a.

§ 1.

Rinnitan malewa reforbidets 1928—1932 a. väljalastud paremad tagajärjed :

Laskmise aeg	Perekonna ja eesnimi	Üksus	Lasketaigus	Laste-ajend	Laste arv	Lamades käelt		Püsti käelt		Põlvelt		Süm. tofku.	Rehv	Sjafilmad	Kofku filmit ühes prot.	Määrused
						I f. tofku	II f. tofku	I f. tofku	II f. tofku	I f. tofku	II f. tofku					
11.10.31	Sepp, Eduard	Kurej. I f.	200 m.	Lam. t.	10	48	48	—	—	—	—	96	hw. tp.	—	96	Kaitfel. reford.
31. 8.30	Liit, Mihail	" II "	"	" I.	10	35	42	—	—	—	—	77	fw.	4	81	Malewa reford
9. 8.31	Rattur Joh.	" I "	"	" "	15	38	38	33	—	—	—	109	"	5	114	"
"	Währmann, Ewald	Side "	"	Kolm. af.	15	40	—	19	—	19	—	78	"	4	82	"
12. 6. 32	Parem, Peeter	Torgu "	300 m.	" "	15	41	—	21	—	37	—	99	"	7	106	"
20. 7. 30	Kand, Ilmar	Rihel. "	"	Lam. t.	20	42	38	—	—	—	—	164	"	8	172	"
9. 8. 31	Sepp, Eduard	Kurej. I "	"	Kolm. af.	30	36	39	25	27	33	37	197	"	10	207	"
19. 8. 30	Tamm, Jaan	" "	"	" "	60	lamades käelt				161 f.	} 409	"	20	429	"	
						püsti käelt				106 "						
						põlvelt				142 "						
14. 8. 32	Sepp, Eduard	" "	400 m.	Lam. t.	20	46	45	45	44	—	—	180	hw. tp.	—	180	"
13. "	Tamm, Jaan	" "	600 m.	" "	20	40	39	42	45	—	—	166	"	—	166	"

I Bimtüsfidest lastmises :

Reford.

II. Wäitkallibrilistest püsfidest lastmises.																
12. 6. 32	Dunpuu, Al-der	Leifi "	50 m.	Kolm. af.	15	46	—	41	—	38	—	125	—	—	125	"
6. 3. 32	Sepp, Eduard	Kurej. "	"	Põlvelt	20	38	47	44	39	kõik	põlvelt	168	—	—	168	"
13. 8. 32	Sepp, Eduard	" "	"	Kolm. af.	30	45	44	33	42	42	40	246	—	—	246	"

III. 9 m/m. püstolitest lastmises :

9. 4. 31	Koel, August	Kurej II "	25 m.	Püsti t.	10	—	—	41	39	—	—	80	—	—	80	"
9. 8. 31	Rattur, Joh.	" I "	"	" "	15	—	—	38	40	37	—	115	fw.	11	126	"

§ 2.

Kurejaare malewkonna Pihla kompanii pääliku abi Anton Rast'i wiin tema omal palvel — elukohta muutmise puhul üle Sõrwe malewkonna Torgu kompanii koosseisu, 5. oktoobrist j. a. arwates.

Diendus: Sjh nr. 33.

§ 3.

Rinnitan Kurejaare malewkonna Pihla kompanii pääliku abiks sama kompanii kaitseleitlase Oskar Kiwi, 5. oktoobrist j. a. arwates.

Diendus: Sjh nr 24

§ 4.

Rinnitan kaitseleidu wastawa klassi lasturi kufes järgmised kaitseleitlased, kes kaitsewäe teenistuses lasturklassidesse üle wiidud:

Kaitsewäes. Kaitseleitud.			
1. Plant, Eduard	Saimjala komp.	2 II.	1 II.
2. Liiman, Ewald	Siinaümbruse komp.	2 II.	1 II.
3. Priike, Paul	"	2 "	1 "
4. Treiman, Aleksei	"	3 "	2 "
5. Sepp, Wasilli	"	2 "	1 "
6. Truumare, Ofsia	Leifi komp.	3 "	2 "

Diendus: Sjh nr 572 ja 580

§ 5.

Alljärgmised Sõrwe malewkonna Torgu kompanii kaitseleitlased lugeba omal palvel kaitseleidust väljaastunuks:

1. Alint, Laas Willemi p. 6.10.1932 a. Elukohta muutm. puhul.
2. Mufi, Andres Peetri p. " Babaaja puudusel.
3. Soäär, Friedrich Jüri p. " " "
4. Waris, Karl Peetri p. " Kaitsew. astumise puhul.
5. Kälmet, Andres Tiidriku p. " Elukohta muutm. puhul.

Diendus: Sjh nr. 33.

§ 6.

Malewa Kuulipiibujate komando kaitseleitlase Aleksei Kurik-jan'i heidan pühikirja § 11 alusel kaitseleidust jädawalt välja, 29. septembrist j. a. arwates.

Diendus: Sjh nr 19—3.

R. Lints, major,

Kaitseleidu Saaremaa malewa päälit

Käsitiri väljaantud 12. oktoobril 1932 a. kell 1500.

Raatseliidu Saaremaa Malewa Päälitu

R ä j u t i r i

Nr. 66.

Kurejaares, 29 novembril 1932 a.

§ 1.

23. oktoobril j.a. Loode lasterajal peetud Vääne- ja Saaremaa malewate wahelisel korrespondents lastewõistlustel Saaremaa malewa meeskond saawutas :

1. Wintpüüsidest lastmises.

Jrk. Nr.	N i m i	Püüsi	Püüsi	Pölv	Sa-	Kokku	Wabapüüsi-
		täpju	ti	welt	ma-		le ümberar-
					des		watult kokku
1	Plt. Eduard Sepp	täpju	66	76	80	222	226,44
2	" Willem Seemer	"	63	75	84	222	226,44
3	Mihail Mitt	fw.püüsi	36	75	79	190	203,30
4	" Nikolai Koll	täpju	41	74	81	196	199,92
5	" Jamm Jaan	"	42	54	86	182	185,64
6	" Oswald Böhrrmann	fw.püüsi	48	47	73	168	179,76
7	" Hans Martinson	täpju	52	54	66	172	175,44
8	" Aleksander Torn	fw.püüsi	25	58	78	161	172,27
9	" Ilmar Rand	"	36	59	64	159	170,13
10	" Wewolod Lääts	"	19	65	72	156	166,92
11	" Al-der Martinson	täpju	32	52	65	149	151,98
12	" Leo Killaots	fw.püüsi	19	28	31	78	83,46
K o k k u						2055	2141,70

Vääne malewa grupi saawutis wintpüüsidest lastmises
kokku 2005 + protf. = 2061.

2. Wäitkeliibrilistest püüsidest lastmises.

Jrk. Nr.	N i m i	Püüsi	Pölv	Sa-	Kokku
			welt	ma-	
				des	
1	Plt. Jaan Tamm	74	70	93	237
2	" Eduard Sepp	59	91	86	236
3	" Willem Seemer	64	80	90	234
4	" Sergei Kane	66	81	84	231
5	Mwl. Herman Kars	58	85	84	227
6	Plt. Wewolod Lääts	58	71	86	214
7	" Nikolai Koll	59	71	82	212
8	" Mihail Mitt	37	79	86	202
9	" Artur Wihelsson	35	67	86	188
10	Mwl. August Pirs	47	62	78	187
11	Plt. Aleksander Torn	41	48	87	176
12	" Hans Martinson	36	57	76	169
K o k k u :					2513

Vääne malewa grupi saawutis wäitkeliibrilistest püüsidest lastmises kokku 2189.

3. Püstolitest lastmises.

Jrk. Nr.	N i m i	Silmade	Parabellumile
		summa	ümberarwatult
1	Plt. Nikolai Koll	82	86,10
2	" Ilmar Rand	77	80,85
3	" Willem Seemer	76	79,80
4	Mwl. Oswald Urjur	69	72,45
5	Plt. Aleksander Torn	68	71,40
6	" Mihail Mitt	67	70,35
7	" Eduard Höbenil	66	69,30
8	Mwl. Martin Janson	64	67,20
9	Plt. Johannes Uffel	55	57,75
10	" Jaan Aus	52	54,60
11	" Al-der Martinson	34	35,70
12	" Boris Wasilkow	26	27,30
K o k k u :			772,80

Vääne malewa grupi saawutis püstolitest lastmises
kokku 801 + protf. = 887,1.

Kokku kõigist relwadest Saaremaa malewal 5427,5 punkti ja
Vääne " 5087,1 "
Wõistlus toimus Raatseliidu ühema poolt annetatud rändauhinna peale.

Waabeldes saawutatud tagajärgi peab tunnistama, et need üldiselt on rahuldawad. Lorkab filma aga paljude lasturite nõrgad tagajärjed püsti ja põlvelt asenditeest lastmises. On tõsi, et lastmine sündis lasterajal merelaldal tormise ilmaga (tuul 5 palli) ja see ei jätnud mõju awalbamata püsti ja põlvelt asendist lastmiste peale. Kuid füsi tundub, et eriti püsti asend on meil veel „waluasend“ ja et film rahuldawaid tagajärgi saada, tuleb lasturitel juba asendit veel tugewasti wiilida. Usun, et ka lasturid ise sellest aru saawad ja talwe jooksul just püsti ja põlvelt asendit treenerimisele suuremat rõhku panewad.

Leitud töö, nähtud waema ja saawutatud tagajärge eest kõigile lasturitele suur aitäh!

§ 2.

Vääne- ja Saaremaa malewate wahelisel korrespondents lastewõistlusel malewa juhatusel poolt wäljapanud individuaal auhinnad omasid :

I. Wintpüüsidest lastmises :

1. Plt. Eduard Sepp — 226,44 filma — Hõbe potaal.
2. Plt. Willem Seemer — 226,44 filma — Paberosi toot.
3. Mihail Mitt — 203,30 filma — Sousti lusikas.

II. Wäitkeliibrilistest püüsidest lastmises :

1. Plt. Jaan Tamm — 237 filma — Hõbe potaal.
2. Eduard Sepp — 236 filma — Hõbe paberi nuga.

III. Püstolitest lastmises.

1. Plt. Nikolai Koll — 86,10 filma — Hõbe sousti lusikas.
2. Plt. Ilmar Rand — 80,85 filma — Hõbe pasteedi lusikas.

R. Rints, major,
Raatseliidu Saaremaa
malewa päkit.

Räskitiri wäljaantud „29.“ novembril 1932 a. kell 1500.

Kurejaare Malewlonna päälitu

R ä j u t i r i nr. 11.

Kurejaares, 5. oktoobril 1932. a.

§ 1.

Kinnitan Pihla kompanii allühaste päälituils ja nende abits uue operatiwjaotuse järgi järgmised päälitud ja malewlased, arwates 1. oktoobrist 1932. a.:

1. rühma päälitu — Pölb, August.
  1. jao päälitu — Kall, Herman.
  - " abits — Matson, Johannes.
2. jao päälitu — Reinfelbt, Herman.
  - " abits — Lopp, August.
2. rühma päälitu — Tuist, Johannes.
  1. jao päälitu — Maripuu, Hain.
  - " abits — Kaarismaa, Alek.
2. jao päälitu — Wägi, Johannes.
  - " abits — Sunpuu, Rudolf.
3. jao päälitu — Sepp, Otto.
  - " abits — Wäli, Eduard.
4. jao päälitu — Saar, Oswald.
  - " abits — Saar, Theodor.

Kompanii relwopäälitu — Põhmas, Emil.

Siendis: Lauajuhendi nr. 140.

W. Mitt, leitnant,
Malewlonna päkit.

Veisi malewtonna päälitn

Näsiliri.

Veisis, 23. novembril 1932. a.

§ 1.

Avaldan teadmiseks Veisi malewtonna koosseisu ja allüksuste jaotuse 23. novembril 1932. a.

Juhatuse ja staap:

1. Saks, Aleksander	Malewtonna päälit.
2. Alfel, Johannes	" " abi ja sekretär.
3. Abfeldt, Heimar	" laekur ja käsundetäitja päälit.
4. Toop, Peeter	" juhatuse liige.
4. Sengbusch, Gottschall	" " "
6. Ewer, Emil	Malewtonna arst.
7. Wiegandt, Johann	Malewtonna propaganda päälit.

I. (Veisi) kompanii.

8. Rihkrand, Wasfili	Kompanii päälit
9. Seemer, Willem	" " abi.
10. Johannes, Arnold	1 (Veisi) rühma päälit.
11. Nksti, Nikolai	" " abi.
12. Tuus, Aleksander	1 rühma 1 (Veisi) jao päälit
13. Jakobson, Arkabi	" " " " abi.
14. Lemet, Wladimir	" " " " malewlane
15. Tamm, Mihail	" " " " "
16. Wiilutas, Alfred	" " " " "
17. Afhemento, Wiktor	" " " " "
18. Mustel, Konstantin	" " " " "
19. Tuus, Orest	" " " " "
20. Jõgi, Wladimir	" " " " "
21. Odresson, Sergei	" " " " "
22. Rihkrand, Johan	" " " " "

Püstol kuulipilduja meeskond.

23. Seemer, Willem	päälit
24. Toop, Peeter	"
25. Medri, Rudolf	"
26. Dunpuu, Aleksander.	"
27. Uusna, Mihail	1 rühma 2 (Parasmetja-Laugo) jao päälit.
28. Kaun, Konrad	1 rühma 2 jao päälitn abi
29. Kaup, Oskar	" " " " malewlane
30. Mägi, Johannes	" " " " "
31. Janson, Johannes	" " " " "
32. Kasl, Arjeni	" " " " "
33. Janson, Arthur	" " " " "
34. Jakobson, Konstantin	" " " " "
35. Reinfeldt, Wasfili	" " " " "
36. Punsjapp, Johannes	1 rühma 3 (Triigi-Ditme) jao päälit.
37. Wiilutas, Aleksander	" " " " " " abi
38. Kallas, Mihkel	" " " " " " malewlane
39. Kaun, Heinrich	" " " " " " "
40. Martin, Leopold	" " " " " " "
41. Unger, Karl	1 rühma 4 jao (Jõiste) päälit
42. Määter Sergei	" " " " " " abi
43. Vattur, Aleksander	" " " " " " malewlane.
44. Selge, Hermann	" " " " " " "
45. Rõges, Heinrich	" " " " " " "
46. Järw, Wladimir	" " " " " " "
47. Kubi, Wladimir	" " " " " " "
48. Riit, Mihail	" " " " " " "
49. Tilt, Wolbemar	2 (Karjalasma) rühma päälit
50. Kallas, Paul	" " " " " " abi
51. Jõgi, Karl	2 rühma 1 (Põitse) jao päälit
52. Trumure, Ofsia	" " " " " " " " abi
53. Jõgi Paul	" " " " " " " " malewlane.
54. Toftin, Johannes	" " " " " " " " "
55. Rõdulak, Konstantin	" " " " " " " " "
56. Lepp, Johannes	" " " " " " " " "

2 rühma 1 (Põitse) jao malewlane.

57. Aus, Hermann	" " " " " "
58. Kahu, Aleksander	" " " " " "
59. Aru, Wladimir	" " " " " "
60. Ruust, Johannes	2 rühma 2 (Afoto) jao päälit
61. Rei, Oskar	" " " " " " abi.
62. Rei, Johannes	" " " " " " malewlane
63. Kasu, August	" " " " " " "
64. Ruust, Peeter	" " " " " " "
65. Grünberg, Oskar	" " " " " " "
66. Ottis Aleksei	2 rühma 3 (Meistula) jao päälit
67. Watsfeldt, Aleksander	" " " " " " abi
68. Grepp, August	" " " " " " malewlane
69. Trumm, Andrei	" " " " " " "
70. Leppit, Gustaw	" " " " " " "
71. Jõugas, Nikolai	" " " " " " "
72. Watsfeldt, Rudolf	" " " " " " "

II kompanii (Pärjama).

1. Koel, Anton	Kompanii päälit
2. Kõlloot, Leo	" " " " abi.
3. Tõnison, Johann	komp. relwurpäälit.
4. Kreitsmann, Martin	rühma päälit
5. Salu, Aleksander	" " " " abi.
6. Mõlder, Theodor	1 (Karja-Aruste) jao päälit
7. Sengbusch Gottschall	" " " " " " abi
8. Reisis, Aleksander	" " " " " " malewlane
9. Rõntas, Oskar	" " " " " " "
10. Balt, Oskar	" " " " " " "
11. Kanemägi, Aleksander	" " " " " " "
12. Woga, Aleksander	" " " " " " "
13. Ruust, Aleksander	" " " " " " "
14. Ruust, Jaan	" " " " " " "
15. Reis, Jaan	" " " " " " "
16. Reis, Konstantin	" " " " " " "
Sengbusch Gottschall	püstol kuulipilduja toimtonna wanem.
17. Aus, Johannes	" kuulipildur.
Kanemägi, Aleksander	püstol kuulipildur.
18. Rand, Priidu	" " " " " " "
19. Awit, Arthur	2 (Määgi-Katla) jao päälit
20. Wiherypuu, Aleksander	" " " " " " " " abi
21. Kurgpõlb, Bernhard	" " " " " " " " malewlane
22. Bapp, Mihkel	" " " " " " " " "
23. Tamm, Leopold	" " " " " " " " "
24. Mäns, Julius	3 (Purtja-Pamma) jao päälit
25. Adosjon, Mihail	" " " " " " " " " " abi
26. Mõlder, Aleksander	" " " " " " " " " " malewlane
27. Aus, Oskar	" " " " " " " " " " "
28. Janson, Aleksander	" " " " " " " " " " "
29. Eibermann, Priidu	" " " " " " " " " " "
30. Eibermann, Ofsia	" " " " " " " " " " "
31. Torn, Johannes	" " " " " " " " " " "
32. Lepp, Nikolai	" " " " " " " " " " "
33. Adosjon, Aleksander	" " " " " " " " " " "

Toetaja d liitmed: Veisi komp.

1. Altoaar, Peeter	7. Kadari, Mihkel
2. Grepp, Richard	8. Lember, Oskar
3. Johannes, Gotsfried	9. Pihel, Anton
4. Johannes, Hans	10. Nksti, Anton
5. Kallas, Taawi	11. Rihkrand, Aleksei
6. Jakobson, Konstantin	

Pärjama komp.

12. Aus, Mihkel	16. Reis, Aleksei
13. Kõlloot, Joann	17. Eibermann, Frodion
14. Wogus, Aleksander	18. Urban, Anton.
15. Mõlder, Filipp	

A. Saks, Veisi malewtonna päälit.

Kaitseleitud Saaremaa malewa päälitu
Räskliri nr. 63.

Rurefaares, 19. novembril 1932 a.

§ 1.

Arvaldan teadmises ja käitises Kaitseleitud ülema käskkirja 15. novembrist j.a. nr. 58 § 1:

„Kaitseleitud õppetegemuse lamakindlameale alusele rajamiseks panen maksma järgmise korra:

1. Õppetegemuse liigitus.

Kaitseleitud õppetegemus jaguneb kahte liiki:

- a) harilik [järjekorraline] õppetegemus ja
  - b) eriline [harutakorraline] õppetegemus.
- Hariliku õppetegemuse alla kuuluvad need õppused ja võistlused, mis kannavad jooksma õppetöö iseloomu.

Need on:

- lahingdrilli harjutused ja taktikalised õppused jao ja rühma koosseisus [lahingukool];
- riviõppused [riviõppused];
- määrustitunde, eeskirjade ja kaitseleitud kooliõppimise;
- lasteharjutused;
- lasturite ja tüüpe klassifitseeritud [kontrollharjutused];
- relvade tundmaõppimine, nende käsitamine, hooldamine ja muud lasteasjanduslikud õppused;
- püüwa iseloomuga lastewõistlused malewa allüksustes, kaasaarvatud karikavõistlused;
- eriüksuste [ratsa, suurtüüväe, sibe, raskesuurtüüväe] ja gaasi kaitse] erialalised õppused;
- sportlikud harjutused ja kehalise kasvatuse kursused malewa allüksustes;
- püüwa iseloomuga spordivõistlused malewa allüksustes;
- kontrollkogumised;
- noormalewaste õppused.

Erilise õppetegemuse alla kuuluvad suuremad õppused ja võistlused, mis korraldatakse erikavade kohaselt.

Need on:

- kahepoolsed taktikalised õppused kompani koosseisus ja suuremad päälitute ja lastehatajate kursused ning harjutused;
- juwilaagrid;
- malewa lastewõistlused ja lastewõistlused teiste organisatsioonidega;
- malewa sportlikud ja sõjalise iseloomuga võistlused ning võistlused teiste organisatsioonidega;
- eriüksuste koostise õppused (gaasikaitse päewad, ratsapäewad jne.);
- suusatamis-, jalgratta jne. retked;
- proovialarmid;
- lasterabade ja spordiplatse ehitamine ja korra seadmine;
- suusawalmistamise ja muud erikursused.

2. Õppeperioodid.

Wastawalt ilmastikule ja kaitseleitudlaste

enamuse põllumajanduslikule tööle kaitseleitud õppetegemuse aasta jaguneb kolme perioodi:

a) Taliperiood — 1. detsembrist kuni 30. aprillini.

b) Suwiperiood — 1. maist kuni 31. augustini.

c) Sügisperiood — 1. septembrist kuni 30. novembrini.

Õppetegemuse aasta algab taliperioodiga. Taliperiood on osaliselt ettevalmistatu periood suuremale õppetegemusele, mis leiab aset suwi ja sügisperioodil. Sel perioodil peavad leidma ettevalmistust võit juwilaagrid, sügismanööwrid, eritegemused lasteasjanduse alal (suuremad lastewõistlused, lahinglastmised) päälitute ja lastehatajate kursused või õppepäewade näol.

Kui ilmastiku olud [warajane lumi jne.] või suurema õppetegemuse iseloom, mis moodustab landwama osa õppeperioodi tegemusest [näit., on taktikalised õppused sügisel perioodil lõppenud ja algavad päälitute õppused, kursused, noormalewaste õppused, mis testawad läbi talwe] tingiwad, siis võib malewates malewa päälitu määratsele õppeperioodi algus ja lõpp erijuhitudel muutuda. Iga õppeperioodi alguse awalbad malewa päälit oma käskkirjas, loetledes ära suuremad sündmused, mis sel õppeperioodil aset leiawad ja andes juhtnõude nende läbiwiimiseks. Kus olud seda võimaldawad, märgitakse mõõdunud õppeperioodi tegemus ja uue õppeperioodi algus ära suurema tegemusega ja pidulikkusega. Näit. 1. mail rongkäik ja aktus, aktus või klubiohtu, kus mõõdunud õppetegemuses saadud auhinnad, lastemärgid, meistermärgid, diplomid jne. wälja antakse, päälitute loosolek, suurem võistlus või õppus jne.

3. Õppetegemuse kawad.

Õppetegemuse kawad on:

- a) Õppetegemuse aasta kawad ja
- b) õppeperioodide tegemuskawad.

Kaitseleitud õppetegemuse aasta [1. detsembrist järgmise aasta 30. nov.] üldkawa seab kogu kaitseleitud peastaap ja saadab selle malewatele iga aasta 1. oktoobril.

Kaitseleitud õppetegemuse aasta üldkawas märgitakse:

- 1) suun ja raskuspunkt, millele õppeaasta jooksul eriline tähelepanu pööratakse ja mis saab olema teatud õppealade keskkoht. Näit., jao ja rühma päälitute ettevalmistus, lastehatajate ettevalmistus, lahinglaste kooli elluviimine, relwade hoolekande ärastamine ja relwade hoolekande kontrolli teostamine, suust-ratuseüksuste wäljaõpetamine, kodusel suusawalmistamise propageerimine ja selleks kutsuste korraldamine, sibe ja gaasikaitse üksuste wäljaõpetamine jne. jne.

- 2) Õppetegemus, mis korraldab peastaap — selle aeg, koht

ja kes wõtawad osa. Näit., suurim sügismanööwer, kutsused või õppused valgalse laadrite, laste-, sõjalise iseloomuga ja spordivõistlused, mitmesugused kursused, laagrid, gaasikaitsepäewad, pataride lastmised jne.

Malewate õppetegemuse aastakawad seatakse kogu kaitseleitud õppetegemuse üldkawa põhjal ja need ehitatakse peastaapi iga aasta 1. novembrist.

Malewa õppetegemuse aastakawa on sifult analoogiline peastaabi poolt koostatud üldkawale ja ta sisaldab:

- a) erilisi õppusi, s. o. õppetegemust, mis korraldab malewa staap.

Nende õppuste aeg [kui kuupäewa pole võimalik kindlaks määrata, siis ligilähedane aeg] koht, kes wõtawad osa ja mis tehakse nende õppuste ettevalmistuseks (päälitute kursused, võistlused, õppejõudude ettevalmistus jne.).

- b) kui palju ja kuidas teostab malew neid erilisi õppusi, mis peastaabi õppetegemuse üldkawas loetletud;

c) harilikke õppusi, milleid malewa päälit aasta jooksul tahab läbi wõtta, et teostada peastaabi õppetegemuse kawas loetletud ülesandeid [õppetegemust, mis aasta jooksul on tulipunkti] ja millises ulatuses neid õppusi malew korraldab.

Malewate õppetegemuse aastakawad seatakse kogu õppealade eriliikide järgi:

- päälitute ettevalmistus ja päälitute õppused;
- taktikaline wäljaõpe ja riviõppused;
- lasteasjandusline tegemus;
- kehalise kasvatuse ala tegemus;
- eriüksuste wäljaõpe ja ettevalmistus.

Malewa õppetegemuse aastakawad rewideeritakse õppe-sportiosakonnas ja kinnitatakse kaitseleitud ülema poolt ning saadetakse kinnitatult malewatele tagasi 15. novembrist.

Malewate õppeperioodide tegemuskawad on detailised kawad, kus awaldatakse:

- a) Õppetegemus, mis korraldab malewa staap kogu malewale või malewa üksikutele allüksustele. Selle täpne aeg, koht ja õppusest osawõtjad ning õppuse korraldajad.

b) Õppused, võistlused ja harjutused, mis korraldawad õppepiirkondade instruktoreid. Misjagused üksused neist osa wõtawad, millal [täpne aeg, õppuse algus ja lõpp] ja kus neid korraldatakse, kes on õppejõud ja läbiwõetawa õppeaine sifu.

Malewate õppeperioodide tegemuskawad saadetakse informatsiooniks peastaabi õppe-sportiosakonda iga õppeperioodi alguseks, s. o. 1. detsembril, 1. maist ja 1. sept.

Malewakoondade, kompaniide, üksikute rühmade ning eriüksuste õppeperioodide tegemuskawad seab kogu õppepiirkonna instruktor malewa õppeperioodi kawa põhjal. Enne üksuste õppeperioodi tegemus-

lawa kottuseadmisi õppepiirkonna instruktor peab läbivõetama ja läbiharutama asjaoluste malewlonna, kompanide, rühmade ning eriuksuste päälitute ühises korraldatavate õppuste aja, koha, õppuse iseloomu ja õppejõudude kohta. Erijuhitudel, kui ühise päälit on loogenud ning võimeline oma ühise õppetegewuse lawa ise kottu seadma, võib õppepiirkonna instruktor malewa päälitu loal nende ühise õppeperioodide tegewustawade kottuseadmisi ühiste päälitute hooletse anda.

Malewlonnade, kompanide, ühikute rühmade ning eriuksuste õppeperioodide kawad esitatakse instruktorite poolt malewa päälitute kinnitamiseks 15. novembril, 15. aprillil ja 15. augustil ja saadetakse pärast kinnitamist — hiljemalt järgmise kuu esimeseks päewaks asjaosalistele ühiste päälitutele.

Ühise õppeperioodi tegewustawas tähendatakse:

- õppuse ajukoht (maja, lasteplats, spordivälk, maa-ala jne.);
- täpne aeg (õppuse algus ja lõpp);
- õppeaine siisu ja mis läbi võetakse;
- kes korraldab õppuse ja kes on õppejõud;
- muud korraldused õppuse läbiwiimiseks.

4. Õppuste ettevalmistamine ja läbiwiimine.

Igal õppuse korraldamisel on kolm momenti:

- a) õppuse ettevalmistamine;
- b) õppuse läbiwiimine ja
- c) korraldatud õppusest järelduste tegemine.

Iga õppetegewus läheb siis hästi torba ja annab maksimaalse tulemuse, kui ta on aegsasti, põhjalikult ja ühiskasjalikult ette valmistatud, seepärast tuleb eriline tähelepanu juhtida tegewuse detailsele ettevalmistusele. Loodust, et etteõdetud tegewus iseenesest läheb torba ehl lootust, et ühe või teise ettevalmistuse töö teen õppuse ajal, ei tohi olla. Sellele järgneb peticumus. Iga ettevalmistuse töö, mis annab end ära teha enne õppetegewuse algust, tuleb ka aegsasti, enne tegewuse algust, läbi wiia.

Igal õppuse korraldajal peab olema kindel lawa, milles märgitakse:

- õppuse aeg ja aja jaotus;
- õppusest osavõttjad;
- õppejõud ja abijõud (wõhikustel, harjutustel jne.), nende jaotus ja ülesanded ning tegewus (kes, kus ja mis tehakse);
- õppeabinõud ja materjalid, mis waja õppusel;
- lühike õppuse läbiwiimise konsept ("meeles pea").

Õppuste ja kõige õppetegewuse ettevalmistusel kontrollida, kas antud käsud ja korraldused on kohale jõudnud ja täitmist leidnud.

Õppetegewuse ajal peab korraldaja teraselt jälgima ja korregeerima tegewust — seal "läed külge panema", kus selleks on wajadus.

Igale tegewusele järgnegu kriitiline suhtumine ja järelduste tegemine. Et wõuda ära hoida — märkida ära, millised hääd ja halwad küljed tulid esile."

R. Lints,

Kaitsejõudu Saaremaa malewa päälit.

Käskliri wäljaantud "21." novembril 1932 a. kell 1500.

Riiklõnna malewlonna päälitu

K ä s k l i r i n r. 9.

Riiklõnnal, 10. novembril 1932. a.

§ 1.

Riiklõnna malewlonna sanitaar lentsalka määratud järgmised naiskodulaitse liikmed: Tamme Sinaita, Maat Marie, Kriishla Aline, Riitsõõ Leida, Reinson, Linda Tamberg Minna ja malewlane A. Knaps ning prop. plk. A. Janno.

§ 2.

Riiklõnna kompanii sanitaar lentsalka määratud järgmised naiskodulaitse liikmed: Pool Maria ja Swasthenlo Pauline ja malewlasel Aili Jüri, Lattil Arnold, Bildel Peeter, Sääst Johannes ja Tiitus Mihkel.

E. Sõbenik,
Malew. päälit.

Muhu malewlonna päälitu

K ä s k l i r i n r. 25.

Muhus, 26. juunil 1932 a.

§ 1.

Määratud Muhu Suure kompanii allüksuste päälituteks järgmised kaitsejõudlased:

- 1 rühma päälituseks Joosep Pauts.
- " " " abits Aleksander Nairis.
- " " 1 jao päälituseks Mihail Saat.
- " " " abits Timofei Larwis.
- " " 2 jao päälituseks Karl Sing.
- " " " abits Aleksander Mägi.
- 2 rühma päälituseks Artur Prii.
- " " " abits Mihail Kesküla.
- " " 1 jao päälituseks Bernhard Peegel.
- " " " abits Mihkel Prii.
- " " 2 " päälituseks Aleksander Rihwol.
- " " " abits Iwan Waga.

§ 2.

Määratud Hellama kompanii allüksuste päälituteks järgmised kaitsejõudlased:

- 1 rühma päälituseks Johannes Wasle.
- " " " abits Andrei Dibeltwi.
- " " 1 jao päälituseks Andrei Wõlber.
- " " " abits Paul Wõhter.
- " " 2 jao päälituseks Timof. Saksakulm.
- " " " abits Mih. Meisterfon.

2 rühma päälituseks Aleksander Raaber.

" " " abits Iwan Grünthal.

" " 1 jao päälituseks Iwan Aaw.

" " " abits Peeter Maripuu.

W. Pajl, kapten,
Muhu malew. päälit.

Mustjala naiskodulaitse jaoslonna tegewusest.

1928. a. warasewadel tuli Mustjala wallamajja kottu rida naisi, et järgneba meestele, j. o. asutada Mustjala naiskodulaitset. Ei o'nuud siin sedagi õhutojaid ega enantõudjaid, olbi kihisalt kuulud, et mujal seda tehti. Ja neid järelekehatahtjaid ei olnud wähe. Kuumitas wallamaja kohtuajal oli rahwast täis. Diawõima oli kutsutud ka kohalik kaitsejõudu päälit. Mõtte algataja on pr. A. Loodus, kes tutvustab koosolijaid naiskodulaitse põhimõtetele, millele järgneb koosoleku juhataja ja kirjatõimetaja walimine. Samal koosolekul teostuwad walimised põhikirja järele, eesotsas esinaine pr. A. Loodusega. Koosolek lõppes üksmeelsest ja kindla tahtega liituda tõis meeskaitsejõudlasega ja korraldada tarwisminewaid kursusi.

Kui sai alguse Mustjala naiskodulaitse. Wõõdund aastate jooksul ei ole tehtud küll wäga palju, kuid ei ole ka üksmeelse algkoosoleku mõited jäänud ainult sõnadeks.

Da wist unustamatu heit kogu ümbruskonnale, kui sama aasta warasõugisel, kogu kaitsejõud nii mehed kui naised (rahwaritideis) kellest liitus weel tihe rahwamaas — liitusid surruaada, et mälestades asetadl pürg wabadusõjas langenuile. Päewaa wõitawad oja ka wõõraid Kurefaarest ühest Saaremaa ringlonna esinainega. Sama õhtul naiskodul. poolt korraldatud pidu tõmbas kottu rahwahulgale, mille wõewalt mahutafid wanad magasinaiada tiwimüürid. Welbi terwitusi, peeti kõnesid ühises waimustuses. Esimene naiskodulaitse poolt suupäew oli õnnestunud uskumatult hästi. Ja see esimene sõugisel korraldatud naiskodul. päew on jäänud Mustjala naisk. traditsiooniks. Igal sõugisel pühitseb Mustjala naisk. oma aastapäewa (kuigi naisk. asutamine teostus lewadel, määrati aastapeatoosolekul pühitsemine sõugisels, kuna sõugisel leiti olewat sobiwam) niimemetet — propaganda päewa nime all. On aastast kaks traditsioonilist püha, mida Mustjala naisk. on pühitseanud algusest kuni tänaseni järjekindlalt. Need on — Eesti Wabariigi aastapäew ja igal sõugisel korraldatud naiskodul. päew. Pühitsetud on ka Emadespäewa ühes kohaliku algkooliga, kuid see ei ole olnud järjekindel waid suhteline. Samuti on igal aastal kutsutud korraldada üks kõige enam tarwisminew kursus. On korraldatud talandusnadal, käsiõõdurjusi koguni kaks aastat järgemõõda, järguebes mõlemil lõputis tõõberikka käsiõõde näitusega. Summeldi pesu, tehti walget kui ka

firmitandusi, seati lõpuks ifegi älesse teljed ja kujuti pool tosinat triibulisi rahvafeelituid. Iga kurfuse lõpuks on korraldatud kulubelateks pidu. Ning korda on need peod läinud ja kulud laetud, mis ei ole olud wäikesed, kuna wiimastel läsitõukurfusel tuli ise wälja maksia ta inisuratori kuupalk.

On paar korda oja wõetud kaitseleitud mandõwreiff, kord peatoitlustajana, kord abikistena. Samuti oja wõetud esimesest naiskubulaitse suwelaagrifit Jänedal ja neid mulleid hiljem edasi antud liitmeile.

On hoolitsetud langenuke ühishana eest, muretsedes mälestustahwli wabadusõijas langenuile. Ühestoos ümbruskonna tegelelfiga korraldasi kirikus kontjert mälestustahwli häälts, puuduwa summa annetas naiskubulaitse. Ja jälle kord liiguti rongis furnaiale, et asetada mälestustahwel finna kuhu ta kuulus.

Ei olud fiis warane sügis kiigas suwepäew, waid külm ning tulinene. Ei olud inimesi ta nii tihedalt kui kord warem, kuid ei jaa keegi wõlba, et waimustus ja tunded oleks olud wähemad.

On weel tehtud nii mõndagi ja nime tamismäärjet tähtsat tööd. Kuid pädasi, on lõbiatud äksmeelselt, ilma lahthelibeta. Esinaifit on wähetatud kogu lestruse ajal äkskord.

Mõtte algataja pr. Loodus juhatais naiskubulaitse tööd kaks aastat järgimööba, mille fiis edasi ondis praegusele, kellel ees kolmas töötaw, kuna päämifelt on töötatud jast talwel, nagu see maal harilik.

Müüd talwel seifab ees jällegi naiskubulaitse päetwa pühitsemine ja mõtteid talwifels töölts. Ja midagi teharfe kindlasti, kui on tahet.

Umbes 100 km. lõuna poole. Jaopealilute esitatakse küsimus: „Minu meest on teie jaoks?“ „Käime!“ „Kimeutage nende nimed.“ Jaopealik algab ja et oietks kindlam, märgib loetelud sõrmedel üles. „Wabi, Peterjon, Käaramets, Oja, Suige, Kaarelfon...“ Waatamata suurimaile pingutustele jääb neli sõrme tühjats.

Samas üksuses. „Kes on teie rühmapealik?“ „Ets ikka Tammejaare Kaarel ole.“ „Käidate teda.“ Mees silmitseb hoolega kõit kolm wiirgu läbi, otutab wiimats oma wiirus jaopealiku kohal olewale ja kinnitab: „Rühmapealik.“ Rühmapealikuts otutub kolmanda jao pealiku abi, kes käesolewal juhhumil on jaopealiku kohuste täitjats.

Wäite kogunemine lõuna Eesti laugeimas jopis, läti rajal. Kottpime öö. Meeskond koguneh sellimajaja. Ükse ees on tunnimees.

„Kas pääsi ostate lasta?“ „Mõistan küll!“ „Andke üks last metsja pihta!“ Mees kahtleb hetke, haarab fiis järsku päässi, tõsteb päässipära wastu tõhtu ja annab lastu ilma et mõtleks palgepanemisele wõi fiitimisele. Wääriline aetstatfioon tuleks kirjutada lastejuhataja teenistustirja.

Silde kaitseleitud elust ja olust.

Männates kodumaa radabel ja peatudes ähe ja teise kaitseleitud üksuse juures märlad tahtmatult äht ja teift, mis nagu pistena tortab filma. Tööd teharfe, jeda teharfe innu ja andumusaga, kuid fiiski hüppab esile wiperuti, mis nagu riisuwad head muljet suureft ja ilust ajjast.

Älljärenewad read ei ole etteheitets ega tellegi halwats-tegemifets, kuid on nähtused tegelikult elust ja olust.

1.

Jdapiitäärees malewonnas on wälja kuutatud häire.

Singel pimedal ööl seifab fillal wiimeheline trobitond, kelle ülesandets on filla kaitse.

Kewidentide illumifelt wakitonna pealil raporiterid, meeskond esineb „lõwidena“. Meeleolu on hea, tahe kindel. Lõudub, nagu oleks kõit korras ja fillakaitse tublides kätes.

Kindral peatub weidi, waatab ringi ja ütleb fiis wiibates üle jõe umbes 100 m. kaugusel olewale metsatukale:

„Metsatukast awati teie pihta päässituli. Tegutsige!“

Wakitonna pealil jahmataib hetkeks ja hüppab üle teetammi jõekaldale, kus asub hõreda ja madala pöösa taha. Kaks meest järgnewad talle.

Neljas mees raputab pead ja sammub hoopis wastupidifets juunas teetammi taga ja kutsub wiimase mehe taasa. Siin nad asuwad soodjase lastekohale, fiit näewad niifama hästi waenlast kui jõekaldal olewad mehed, kuid neil on hea warjatud lastekoht ja warjatud ühendusteid seljatagusega.

Jõe poole hüpanud mehed kilitawad waewalifelt pööjaste taga — järsu kallaku tõttu ei jaa lastekohale fiitse wõtta.

Kas see fiid on kaitstud?

Waewalt. Wakitonna pealil tahe mehega tes jääwad 100 m. kaugusel wastasele warjatud „wõõrjudeks“, on kindlad surmalapsed. Ja idelifets olukorras älejäänd kaks meest waewalt juudawad kaitsta fiida, millise ülesande täitmisets oli kalluteeritud wähemalt wiis meest.

Selle põhjused?

Wakitonna pealikul puudub tegewuse lawa. Tal on ülesanne käes — kaitsta fiida. Kaitsejõud on kohal. Kuid mehed seifawad tegewuse-takt ja otawad.

Tulemus — tegewushetfel iga mees hüppab finna kuhu talle meeldib: wakitonna pealil tahe

mehega ifegi niifugusele kohale, kuhu ta milgi tingimustel ei läheks, kui ta oleks ülesannet warem järele mõtelnud. Wida fiis teha, kui wastane hallab tõelifelt peale tungima — ei tea keegi.

Wiga oleks lihtne paranada. Wakitonna pealil, kui ta warem ei saanud oma meestega käia kohal oma ülesandega tutvumas, oleks häire puhul kohale tulekul oma ülesande pidanud põhjalikult läbi uurima ja koostama oma tegewuse lawa. Edasi oleks pidanud meeskonda tutvustama oma lawaga ja tegelikult harjutama selle lawa läbiwiimist.

Tööd ja tegewust oleks olud wast pooleks tunniuks, kuid filla kaitse oleks ta tõelifelt teostatud.

Paljude pealilite ja juhtide puudusets on, et nad jaades mingifuguse ülesande rahuldawad ainult ülesande wastuõtmifega, lootes lerge-meelselt: „Küll ma selle ära teen, kui waja tuleb.“ Jõuab kätte tegutsimishetfel, on mees jännis. Müüd ta on küll togantjärele tark:

„Oietks pidanud antud ülesande põhjalikult järele uurima, seadma kottu oma tegewustawa ja tegewustawa läbiwiimise oma alluwaile harjutama kätte.“

2.

Üks Põhja-Eesti kompanii. Üles on riwis-tatud üks rühm. Mehed seifawad kolmes wiirus, igas üks jagu peagu normaales loosfeifus.

„Mistuguses kompaniis olete?“ küsib inspekteerija mehelt.

„Niifugune ja niifugune kompanii...“ Wastus on õige.

„Kas misjuguses rühmas?“

„Mees mõtleb pikemat aega...“

„Wifit ikka esimeses...“

„Mistuguses jaoks?“

„Seba mees juba ei tea. Lunnistab awa-meelselt.“

„Kes on teie jaopealik?“

„Mees mõtleb weidi ja teatab: „Kõrgemet!“

Inspekteerija pöördub pealil kõrgemetja poole:

„Kas see on teie jao mees?“

„Too lunnistab küll aega meest ja raputab wiimats pead: Ei tema küll ole meie jao mees!“

Rühmapealiku energilifelt waheltõbitufel selgub alles, et mees kuulub hoopis kolmandasse jattu.

Kaitseleitud Saaremaa malewa päälitu Käskliri nr. 69.

Kuresaares, 7. detsembril 1932 a.

§ 1.

Õididan täna kell 1500 Tallinna Kaitseleitud Kesklogu erakorralifesele ja malewate päälitute loosolekutele.

Minu äraolekul Kaitseleitud Saaremaa malewa päälitu kohuseid täita minu abil Aleksander Lepil ul.

Diendus: Ljh. nr. 671 ja 683.

K. Vints, major, Kaitseleitud Saaremaa malewa päälit.

Käskliri wäljaantud 7. detsembril 1932 a. kell 1500.